

Neodkladné a neopakovatelné úkony

Abstrakt

Neodkladné a neopakovatelné úkony jsou zvláštní skupinou procesních úkonů orgánů činných v trestním řízení. Přesnou definicí neodkladných i neopakovatelných úkonů disponuje trestní řád, ale zjednodušeně lze říci, že neodkladný úkon je nutné provést před zahájením trestního stíhání, protože jinak ztratí svou důkazní hodnotu, a neopakovatelným úkon nelze už zopakovat v řízení před soudem. Neexistuje taxativní seznam, jenž by stanovil, který úkon je neodkladný nebo neopakovatelný. Neodkladnost a neopakovatelnost úkonu se proto vždy zjišťuje v jednotlivých individuálních případech dle skutkových okolností a ve vztahu ke konkrétní osobě v rámci aplikační praxe, byť pro takové posuzování soudní rozhodovací praxe poskytuje řadu vodítek.

Přípravné řízení, tj. předsoudní část trestního řízení, lze rozdělit na prověřování (před zahájením trestního stíhání) a vyšetřování (po zahájení trestního stíhání). Z pohledu orgánů činných v trestním řízení je nejpodstatnější vlastností neodkladných a neopakovatelných úkonů to, že mohou být prováděny i před zahájením trestního stíhání a jimi získané podklady mohou (např. v podobě protokolu o provedení úkonu) za dalších podmínek sloužit jako důkazní prostředek v řízení před soudem. Podezřelý má přitom během prověřování méně procesních práv než obviněný během vyšetřování. Nejen s ohledem na to je tedy důležité správně posoudit, který úkon je neodkladný či neopakovatelný, a který ne. Určení neodkladnosti a neopakovatelnosti úkonu je přitom podstatné, protože nezřídka ovlivňuje důkazní použitelnost skutečností, jeho prostřednictvím zjištěných.

Struktura této je koncipována tak, že postupuji od generálního výkladu ke konkrétnějším tématům. Po krátkém úvodu vymezuji v první části neodkladné a neopakovatelné úkony a představuji jednotlivá kritéria pro jejich posuzování. V druhé části se zabírám odlišnostmi provádění neodkladných a neopakovatelných úkonů v jednotlivých fázích trestního řízení. Ve třetí části konfrontuji český institut neodkladných a neopakovatelných úkonů s rozhodovací praxí Evropského soudu pro lidská práva. Ve čtvrté části představuji kritéria posuzování přípustnosti důkazních prostředků získaných prostřednictvím neodkladných a neopakovatelných úkonů v řízení před soudem a představuji vybrané procesní vady těchto úkonů. V páté části popisuji důsledky ideového konfliktu mezi zájmem na odhalování trestné

činnosti a právem na obhajobu, resp. omezeným uplatňováním zásady kontradiktornosti vzhledem k neodkladným a neopakovatelným úkonům.

Z hlediska více kazuisticky koncipovaných částí této práce v nejobsáhlejší šesté části rozebírám vybranou část rozhodovací praxe vzhledem k rekognici, domovní prohlídce, výslechu svědka, odposlechu a pachové identifikaci osob. Následně v sedmé části provádím komparatistické srovnání mezi českou a slovenskou úpravou, kdy jednotlivé odlišnosti dokresluji výběrem ze slovenské soudní rozhodovací praxe. V rámci úvah o budoucí právní úpravě pak v osmé části rozebírám vzhledem k neodkladným a neopakovatelným úkonům relevantní části připravované rekonstrukce trestního řádu, a to i s ohledem na řešení vybraných problémů současné právní úpravy. V závěru pak provádím syntézu v rámci celé práce rozebraných poznatků.

Klíčová slova

neodkladné a neopakovatelné úkony, přípravné řízení, zahájení trestního stíhání